

Ба пешвози 110-солагии устод Турсунзода

НА ОСОН ШОИРИ ТОЧИК БУДАН

Дар мачлиси адабие, ки бо иштироки устод Мирзо Турсунзода ва як гүруй адабони баруманд точик дар мачлисиги факултати таърихи филологияни Доширохиги Хучанд (он вакъ ИДГЛ) мегузашт, омӯзгори мо профессор Сайдулло Асадуллов (равонаш шод бод) як сухбати до бузургвори илму адаби точик Б.Фауров ва М.Турсунзодаро хотиринишон соҳт. «Шумо бо «Точикон» и худ, ҳалки тоҷикро ба ҷаҳон шинонсодед, мегӯяд Турсунзода. Б.Фауров даҳон мекушояд: «Шумо бо шевру шоири ҳалки тоҷикро дар ҷаҳон машҳур кардад».

Ҳама дар вазъе, ки бо қалби саршор аз меҳр ва ҷидди рашон аз нури шавк ба Турсунзода мениғистанд, дурдуароз дар қафқӯйи ҳарданд.

Ин моҳи майи соли 1977 буд.

Турсунзода риштаи сухан ба даст гирифт. Шеър ҳонд. Ба дўстони ҳамкамалаш, ки дар садр мениғистанд, ишоракунон ҳазлу шӯҳижо кард. Ба он шӯҳижо бегубор дӯстӣ азиаза Раҳим Чалил ҳамроҳ гашт. Ду симои бузурги адабиёти тоҷик солҳои ҷаҳонӣ, воеқоти ҷолиби даврони бегубори умрро ба ёд оварда, ҳамароҳандонд.

Вақте Бокӣ Раҳимзода ба Самарқанд омад ва ҳаводорони адабиёт воҳӯйд, «ман домоди шумо», гӯён эътибори умумро бештар ҷалб месоҳт. Воеқон «хешигарӣ» дошт Раҳимзода ба Самарқанд. Турсунзодаро бошад Ҳучанд «аз онҳо ҳуди» мешоморид. Вай домоди Ҳучанд буд.

Дар ибтидиои солҳои сиём воқеае шуду Турсунзода дар Ҳуҷанде истодаи натавонист. Ба Ҳучанд омад то ҳамин ҷо кору зиндагӣ кунад.

Дарваза так-так кард, — гӯён рӯзи аввали Ҳучандони дӯсташро хотиррасон кард Раҳим Ҳалқ. Баромадам, дар даст ҷомадони фанерӣ Мирзочон дар дами дар рост истодаст.

Ҳамин тавр, Турсунзода ҷаҳон муддат дар ҳонаи дусти ҳамқаламаш зиндагӣ намуд. Ҳамчун ҳодими адаби дар театри Ҳучанд фольклори ҷаҳонӣ олията буд. Тақдир ўгув Сабоҳат

Низомиддиноваро дар ҳамин даргоҳ рӯбарӯ намуд. Байдар онҳо ба Ҳуҷанде кӯбастанд.

Дар он воҳӯйд Раҳим Чалил накли кӯтоҳ, вале ҳаяҷонбашу фаромӯшназарӣ карда бўларо чӣ тавр шинош шудан, ҳонадор гаштан — зиндагии саодатнишон аз қанори ҳам оғоз намудани Мирзо ва Сабоҳат. Ҳама бо дикқат гӯш мекардем. Касе ба гӯшаш ҳаёл намоеворд ин воласин дидори Ҳучанд ба Турсунзода аст...

Баъди вафоти Турсунзода Ҳонаи адабони Ҳучанд, ки шӯбайи вилоятни Иттиҳоди нависандагони Тоҷикистон низ он чо воеқе буд, номи бузургворро гирифт. Дар пешвори мачлисиги — портрети қалон ва ранги Турсунзода. Одамҳои зиёд, ҷамъ шудаанд дар ёдбуни шоири шаҳир. Раҳим Чалил дар бораи дӯсти айёми ҷаҳонӣ, рафиқи шафқати Турсунзода бо сӯзу гудоз нақл мекунад. Накл мекунад ва дар овозаш як шун, нигоҳ гарки гусса.

Хеч талиҳ нест дар дил

талхтар,

Аз фироқи дӯстони пурхӯнар.

Устод Раҳим Чалил қиссаи ёддошияти «Маъвии дил»-ро давом дод, дойр ба ҳаёт ва ғаъволияти М.Турсунзода дар Ҳучанд бахшиҳи ҷудогонро илова намуд.

Вай навишташи Душанбе бароҷаш азиз буд, зеро дар пойтаҳти тоҷикон дӯсти меҳруbonash Мирзо зиндагӣ мекард. Ба ҷаҳами Турсунзода бошад, барьакс, Ҳучанд азизтар метофт. Дар ин шаҳр барборада ба ҷон барборам Ҳуҷанд баст.

Дар ибтидиои солҳои сиём воқеае шуду Турсунзода дар Ҳуҷанде истодаи натавонист. Ба Ҳучанд омад то ҳамин ҷо кору зиндагӣ кунад.

Дарваза так-так кард, — гӯён рӯзи аввали Ҳучандони дӯсташро хотиррасон кард Раҳим Ҳалқ. Баромадам, дар даст ҷомадони фанерӣ Мирзочон дар дами дар рост истодаст.

Ҳамин тавр, Турсунзода ҷаҳон муддат дар ҳонаи дусти ҳамқаламаш зиндагӣ намуд. Ҳамчун ҳодими адаби дар театри Ҳучанд фольклори ҷаҳонӣ олията буд. Тақдир ўгув Сабоҳат

Дар сурат: Устод Турсунзода дар муҳити оила.

ва ту боз танҳо? Вай бехуда туро ин қадар танҳо намегузорад. Як гап ҳаст!»

Шоири аз сафари навбати баргашт. Завҷаш, сир бой надиҳад ҳам, аз ҷониши ботинни қадом як эҳсоси нороҳат. Ин аз нигоҳи дилбини Турсунзода пинҳон намонд. Вакте сабаб пурсид:

— Кам дар ҳона мешавед. Ба қимӣ ҳоҳашда шаҳр шенависед. Ҳамсоязонҳо гап мекунанд. Дигар намегузорам, ки ба ҷо равед!

Шоири тоҷик қоҳ-коҳзанон ҳандид. Сабаби сафарҳо дуру наҷдиҳон дигарбора фахмонд. Ва дастоне таъифӣ кард бо унвони «Чони ширин». Ҳамин тавр, «рашқ»-и зан ба тавлиди боз як дастоне дар ҷониши шоири шаҳр сабаб гашт, ки ўро шуҳратмандтар гарданд.

Фазуҳонум мӯалифи даҳҳо мачмӯяу қитобҳои назмию насрӣ, ки ба забонҳои ғуногуни дунё, аз ҷумла, тоҷикиши ўзбекӣ дар нашриҳои ғуногун ҷомаи табъ ба бар кардаанд.

Боре шудааст, ки Фазуҳонум ўро ба бар қашад ва бусад.

Фазуҳонум мӯалифи даҳҳо мачмӯяу қитобҳои назмию насрӣ, ки ба забонҳои ғуногуни дунё, аз ҷумла, тоҷикиши ўзбекӣ дар нашриҳои ғуногун ҷомаи табъ ба бар кардаанд.

Вай ба Турсунзода дар бӯстон-арон «Переделкино» истироҳат мекардан. Шоири авар бо як эҳсоси дардомез медиҳ, ки мӯисири як вакъто сиёҳ гулии шоири тоҷик парашон ва сафед гаштааст. Қадаммомониаш суст. Лабҳандҳоян бехолона.

Фазуҳонум, ҷӯръат карда, ба устод наздик гашт. Ҳеле ҳамсӯбат буданд. Вақте Фазуҳонум шоири шаҳрҳои тоҷикро мөхонд, бандонҳо дид, ки гунаш устодро ду қатра ашк шуста фуромад.

вал, нисбати оила ва оиласдорӣ ифода менамуданд.

Ҳар куче ҳоб қардам, ҳестам, Ҳар куче буд ҷоистам...

Лек дар пеши назар ёди ту буд,

Ёди рӯй ҳуснободи ту буд!

Турсунзода аз байнҳои бунувониши шоири наздик, қадрдоҳои самимӣ дошт. Ҳусноб, шоириҳои ўзбек ва авар Ҷулфияҳонум ва Ғази Алиевиа ба дилу дидаш наздик буданд.

Боре шудааст, ки Фазуҳонум ўро ба бар қашад ва бусад.

Фазуҳонум мӯалифи даҳҳо мачмӯяу қитобҳои назмию насрӣ, ки ба забонҳои ғуногуни дунё, аз ҷумла, тоҷикиши ўзбекӣ дар нашриҳои ғуногун ҷомаи табъ ба бар кардаанд.

Вай ба Турсунзода дар бӯстон-арон «Переделкино» истироҳат мекардан. Шоири авар бо як эҳсоси дардомез медиҳ, ки мӯисири як вакъто сиёҳ гулии шоири тоҷик парашон ва сафед гаштааст. Қадаммомониаш суст. Лабҳандҳоян бехолона.

Фазуҳонум, ҷӯръат карда, ба устод наздик гашт. Ҳеле ҳамсӯбат буданд. Вақте Фазуҳонум шоири шаҳрҳои тоҷикро мөхонд, бандонҳо дид, ки гунаш устодро ду қатра ашк шуста фуромад.

Вай ба Турсунзода дар бӯстон-арон «Переделкино» истироҳат мекардан. Шоири авар бо як эҳсоси дардомез медиҳ, ки мӯисири як вакъто сиёҳ гулии шоири тоҷик парашон ва сафед гаштааст. Қадаммомониаш суст. Лабҳандҳоян бехолона.

Фазуҳонум мӯалифи даҳҳо мачмӯяу қитобҳои назмию насрӣ, ки ба забонҳои ғуногуни дунё, аз ҷумла, тоҷикиши ўзбекӣ дар нашриҳои ғуногун ҷомаи табъ ба бар кардаанд.

Вай ба Турсунзода дар бӯстон-арон «Переделкино» истироҳат мекардан. Шоири авар бо як эҳсоси дардомез медиҳ, ки мӯисири як вакъто сиёҳ гулии шоири тоҷик парашон ва сафед гаштааст. Қадаммомониаш суст. Лабҳандҳоян бехолона.

Фазуҳонум мӯалифи даҳҳо мачмӯяу қитобҳои назмию насрӣ, ки ба забонҳои ғуногуни дунё, аз ҷумла, тоҷикиши ўзбекӣ дар нашриҳои ғуногун ҷомаи табъ ба бар кардаанд.

Вай ба Турсунзода дар бӯстон-арон «Переделкино» истироҳат мекардан. Шоири авар бо як эҳсоси дардомез медиҳ, ки мӯисири як вакъто сиёҳ гулии шоири тоҷик парашон ва сафед гаштааст. Қадаммомониаш суст. Лабҳандҳоян бехолона.

Фазуҳонум мӯалифи даҳҳо мачмӯяу қитобҳои назмию насрӣ, ки ба забонҳои ғуногуни дунё, аз ҷумла, тоҷикиши ўзбекӣ дар нашриҳои ғуногун ҷомаи табъ ба бар кардаанд.

Вай ба Турсунзода дар бӯстон-арон «Переделкино» истироҳат мекардан. Шоири авар бо як эҳсоси дардомез медиҳ, ки мӯисири як вакъто сиёҳ гулии шоири тоҷик парашон ва сафед гаштааст. Қадаммомониаш суст. Лабҳандҳоян бехолона.

Фазуҳонум мӯалифи даҳҳо мачмӯяу қитобҳои назмию насрӣ, ки ба забонҳои ғуногуни дунё, аз ҷумла, тоҷикиши ўзбекӣ дар нашриҳои ғуногун ҷомаи табъ ба бар кардаанд.

Вай ба Турсунзода дар бӯстон-арон «Переделкино» истироҳат мекардан. Шоири авар бо як эҳсоси дардомез медиҳ, ки мӯисири як вакъто сиёҳ гулии шоири тоҷик парашон ва сафед гаштааст. Қадаммомониаш суст. Лабҳандҳоян бехолона.

Фазуҳонум мӯалифи даҳҳо мачмӯяу қитобҳои назмию насрӣ, ки ба забонҳои ғуногуни дунё, аз ҷумла, тоҷикиши ўзбекӣ дар нашриҳои ғуногун ҷомаи табъ ба бар кардаанд.

Вай ба Турсунзода дар бӯстон-арон «Переделкино» истироҳат мекардан. Шоири авар бо як эҳсоси дардомез медиҳ, ки мӯисири як вакъто сиёҳ гулии шоири тоҷик парашон ва сафед гаштааст. Қадаммомониаш суст. Лабҳандҳоян бехолона.

Фазуҳонум мӯалифи даҳҳо мачмӯяу қитобҳои назмию насрӣ, ки ба забонҳои ғуногуни дунё, аз ҷумла, тоҷикиши ўзбекӣ дар нашриҳои ғуногун ҷомаи табъ ба бар кардаанд.

Вай ба Турсунзода дар бӯстон-арон «Переделкино» истироҳат мекардан. Шоири авар бо як эҳсоси дардомез медиҳ, ки мӯисири як вакъто сиёҳ гулии шоири тоҷик парашон ва сафед гаштааст. Қадаммомониаш суст. Лабҳандҳоян бехолона.

Фазуҳонум мӯалифи даҳҳо мачмӯяу қитобҳои назмию насрӣ, ки ба забонҳои ғуногуни дунё, аз ҷумла, тоҷикиши ўзбекӣ дар нашриҳои ғуногун ҷомаи табъ ба бар кардаанд.

Вай ба Турсунзода дар бӯстон-арон «Переделкино» истироҳат мекардан. Шоири авар бо як эҳсоси дардомез медиҳ, ки мӯисири як вакъто сиёҳ гулии шоири тоҷик парашон ва сафед гаштааст. Қадаммомониаш суст. Лабҳандҳоян бехолона.

Фазуҳонум мӯалифи даҳҳо мачмӯяу қитобҳои назмию насрӣ, ки ба забонҳои ғуногуни дунё, аз ҷумла, тоҷикиши ўзбекӣ дар нашриҳои ғуногун ҷомаи табъ ба бар кардаанд.

Вай ба Турсунзода дар бӯстон-арон «Переделкино» истироҳат мекардан. Шоири авар бо як эҳсоси дардомез медиҳ, ки мӯисири як вакъто сиёҳ гулии шоири тоҷик парашон ва сафед гаштааст. Қадаммомониаш суст. Лабҳандҳоян бехолона.

Фазуҳонум мӯалифи даҳҳо мачмӯяу қитобҳои назмию насрӣ, ки ба забонҳои ғуногуни дунё, аз ҷумла, тоҷикиши ўзбекӣ дар нашриҳои ғуногун ҷомаи табъ ба бар кардаанд.

Вай ба Турсунзода дар бӯстон-арон «Переделкино» истироҳат мекардан. Шоири авар бо як эҳсоси дардомез медиҳ, ки мӯисири як вакъто сиёҳ гулии шоири тоҷик парашон ва сафед гаштааст. Қадаммомониаш суст. Лабҳандҳоян бехолона.

Фазуҳонум мӯалифи даҳҳо мачмӯяу қитобҳои назмию насрӣ, ки ба забонҳои ғуногуни дунё, аз ҷумла, тоҷикиши ўзбекӣ дар нашриҳои ғуногун ҷомаи табъ ба бар кардаанд.

Вай ба Турсунзода дар бӯстон-арон «Переделкино» истироҳат мекардан. Шоири авар бо як эҳсоси дардомез медиҳ, ки мӯисири як вакъто сиёҳ гулии шоири тоҷик парашон ва сафед гаштааст. Қадаммомониаш суст. Лабҳандҳоян бехолона.

